

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ПЪРВО ОТДЕЛЕНИЕ

**ДЕЛО NOVAYA GAZETA AND BORODYANSKIY срещу РУСИЯ
(NOVAYA GAZETA AND BORODYANSKIY v. RUSSIA)**

(Жалба № 14087/08)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

28 март 2013 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

28.06.2013 г.

Това решение е окончателно съгласно член 44 §2 от Конвенцията. Възможно е да подлежи на редакционни промени.

По дело Novaya Gazeta and Borodyanskiy срещу Русия,

Европейският съд по правата на човека (Първо отделение),
заседаващ като Камара в състав:

Isabelle Berro-Lefèvre, *председател*,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Linos-Alexandre Sicilianos,

Erik Møse,

Ksenija Turković,

Dmitry Dedov, *съдиш*,

и Søren Nielsen, *секретар*,

след разисквания в закрито заседание на 5 март 2013 г.,

постанови следното решение, прието на посочената дата:

ПРОИЗВОДСТВО

1. Делото е образувано по жалба (№ 14087/08) срещу Руската федерация, внесена в Съда на основание член 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи („Конвенцията“) от Издателство „Новая Газета“ (Novaya Gazeta) – неправителствена организация, регистрирана по руското законодателство – и руски гражданин, г-н Г. Бородянский (G. Borodyanskiy) („жалбоподателите“) на 21 януари 2008 г.

2. Жалбоподателите са представлявани от г-н Ya. Kozheurov, адвокат, практикуващ в Москва. Руското правителство („Правителството“) е представлявано от г-н G. Matyushkin, представител на Руската федерация в Европейския съд по правата на човека.

3. Жалбоподателите твърдят по-конкретно, че производството за клевета срещу тях представлява нарушение на свободата на изразяване на мнение.

4. Правителството е уведомено за жалбата на 18 януари 2011 г. Съдът решава да се произнесе едновременно и по допустимостта, и по съществуването на жалбата (член 29 § 1).

ФАКТИТЕ

I. ФАКИЧЕСКИ СЪСТАВ

5. Първият жалбоподател, Издателство „Новая Газета“, е независима неправителствена организация, регистрирана по руското законодателство в Москва на 24 юни 1998 г. Издателството редактира и публикува национален ежедневник „Новая Газета“ с тираж от 500 000 екземпляра.

6. Вторият жалбоподател, г-н Г. Бородянский, е роден през 1959 г. и живее в Омск. Той е един от регионалните журналисти на „Новая Газета“, който отразява събитията в три области – Омска, Томска и Тюменска.

7. През 2006 г. „Новая Газета“ публикува поредица от статии, чийто автор е вторият жалбоподател.

8. На 27 ноември 2006 г. вестникът публикува в печатното и в онлайн изданието си статия от втория жалбоподател, озаглавена „Видни личности получават кредити“ („Кредиты выдали под лица“) („статията“). В нея се твърди, че са извършени нередности при отпускането на крупни неизплатени кредити от „Сбербанк“ (Спестовна банка). Описват се няколко мошенически схеми, използвани за получаването на 147 000 000 евро кредити от „Сбербанк“ и се посочват определени лица, за които се твърди, че участват в схемите. Едно от посочените лица е г-н Р.М., политик и бизнесмен от Казахстан със значителни търговски интереси в селскостопанското производство в Омска област. Статията завършва с кратък обзор на наказателното разследване на твърдяната кредитна измама.

9. Статията съдържа по-конкретно следните четири откъса:

„[1] В този случай са замесени интересите на важен политик – председателя на Аграрната партия на Казахстан, която е втората най-влиятелна партия [в страната] след Партия „Отан“, оглавявана от г-н Назарбайев [Президентът на Казахстан], [г-н Р.М.]

[2] В Омск [г-н Р.М.] управлява „Кировский елеватор за зърно“ (Kirovskiy Grain Elevator), най-големият производител на брашно в Омска област, [дружество с ограничена отговорност] „М“, хлебопекарна и десетки преуспяващи предприятия.

[3] Би било немислимо някой да постигне такъв успех в нашата област без благоволенieto на Областния управител [г-н П.], който заема висша държавна длъжност в Казахстан в продължение на повече от 20 години. Съвсем естествено този факт от биографията на [г-н П.] е сближило републиката [Казахстан] и областта [Омск] с „братски връзки“.

[4] „Кировский елеватор за зърно“ представя на „Сбербанк“ подправени удостоверения, с които се потвърждава, че различни дружества [разполагат със] зърно, което в действителност никога не е съществувало. Удостоверенията са издадени от главния изпълнителен директор, г-жа Ж. Според следователите

всяко от удостоверенията струва от петдесет до седемдесет рубли. Кредитите са отпуснати именно въз основа на тези удостоверения и възлизат на половин милиард рубли.“

10. На 11 декември 2006 г. г-н П., Областният управител на Омска област, внася иск за клевета срещу двамата жалбоподатели пред Куйбишевски районен съд на Омск („Районният съд“). Той моли съда да се произнесе, че информацията за него е клевета, да разпореди на „Новая Газета“ да публикува опровержение и да му присъди обезщетение в размер на 500 000 руски рубли (RUB) за нанесени неимуществени вреди.

11. Съдебното производство започва на 20 декември 2006 г.

12. На 26 декември 2006 г. жалбоподателите са уведомени за следващото съдебно заседание, насрочено за 11 януари 2007 г. Впоследствие то е отложено за 15 януари 2007 г., като жалбоподателите са уведомени за променената дата.

13. На 14 януари 2007 г. първият жалбоподател отправя молба към компетентния съд за отлагане на съдебното заседание с още три седмици, за да може той да подготви своето писмено становище по делото.

14. На 15 януари 2007 г. Районният съд отхвърля молбата за допълнително отлагане на съдебното заседание, тъй като вестникът жалбоподател не е посочил никакви причини за невъзможността на негов представител да се яви на заседанието и не е представил писменото си становище по делото в периода 20 декември 2006 г. – 15 януари 2007 г.

15. Компетентният съд провежда съдебно заседание в отсъствието на жалбоподателите и приема, че жалбата на г-н П. е частично допустима. Съответната част от решението гласи:

„[...] Съгласно член 23 от Конституцията защитата на доброто име на всеки гражданин е гарантирана.

Съгласно член 152 от Гражданския кодекс всяко лице има право да се обърне към съда с искане за опровергаване на информация, която уронва неговата чест, достойнство или професионална репутация, ако разпространилото тази информация лице не може да докаже истинността им [...]“

Компетентният съд установява също, че информацията относно г-н П. (възпроизведени по-горе в точка 9) е разпространена от жалбоподателите в печатното и в онлайн изданието на „Новая Газета“ и така става достояние на неопределен брой читатели. Съдът посочва:

„[...] При разглеждането на спорове за клевета следва да се установи: дали ответникът е разпространил информация относно ищеца, дали информацията е zlepоставяща и дали информацията е невярна.

Информацията относно ищеца е разпространена [...]“

Ответникът не представя никакви доказателства, че г-н П. е участвал в дейности за предоставяне на привилегии на определени бизнесмени и търговски организации или че действително е злоупотребявал с правомощията си в подкрепа на интересите на определени лица [...]

Авторът на статията споменава проявяването на благоволение от страна на Областния управител спрямо известен политик, председателя на Аграрната партия на Казахстан [г-н Р.М.]

„Благоволението“ следва да се разбира като проява на добра воля, благосклонно поведение, одобрение, изразяване на удовлетворение и благодарност [...]

Информацията, че „в нашата област [...] Областния[г] управител“, като използва служебното си положение, показва благоволение [или] одобрение спрямо действията на [г-н Р.М.], притежаващ „контрол върху Кировский елеватор за зърно“, не е съвместима с държавната служба. Тази информация, разгледана във връзка с други абзаци от статията (относно [г-н Р.М.] и издаването на подправени удостоверения с цел получаване на кредити), създават отрицателен имидж на ищеца и могат да породят скептицизъм по отношение спазването от страна на ищеца на етичните принципи, които се очаква да бъдат съблюдавани от ръководителя на изпълнителния орган в областта [...] [Г]ази информация характеризира действията на ищеца като действия, имащи за цел да се предоставят привилегии на определени бизнесмени и търговски организации и чрез злоупотреба с правомощията му да се подкрепят интересите на определени лица [...]

Компетентният съд заключава, че информацията е клеветническа и че разпространената информация следва да бъде опровергана чрез публикация в печатното и в онлайн изданието на „Новая Газета“. Съдът добавя също, че:

„[...] Когато определя сумата на неимуществените вреди, съдът преценява степента на причиненото на ищеца страдание в зависимост от обема на разпространение на невярната информация. Вестникът се тиражира в девет области на Русия и в две чужди държави. Освен това статията е публикувана и онлайн [...] [на уебсайт] с най-малко 91 369 читатели седмично [...] Предвид тези обстоятелства съдът осъжда ответниците да заплатят 60 000 рубли [като обезщетение] [...]

Освен обезщетението за нематериални вреди в размер на 60 000 рубли (1 623 евро) в полза на ищеца е присъдена също сумата от 100 рубли (2,5 евро) за съдебни разноски, която да бъде заплатена поравно от жалбоподателите.

16. На 9 март 2007 г. първият жалбоподател обжалва решението като по-конкретно твърди, че статията съдържа неподлежащи на доказване субективни преценки и че Районният съд не го е уведомил надлежно за датата и времето на съдебното заседание. Според заглавната страница на жалбата, вторият жалбоподател също е ответник.

17. На 25 юли 2007 г. в присъствието на страните по делото и след като изслушва техните позиции, Омският окръжен съд потвърждава

решението на първата инстанция. В изложените мотиви въззивната инстанция изтъква, че Районният съд правилно установява, че съдържащата се в статията информация опетнява репутацията на ищеца и отхвърля окачествяването ѝ от страна на първия жалбоподател като субективна преценка. Съответната част от решението гласи:

„Следните твърдения в жалбата на ответниците са необосновани: че информацията не е злепоставяща, че информацията не може да се разглежда като твърдения, а просто като мнение и субективни преценки на автора и поради това не подлежи на доказване.

Съдът по делото правилно отбелязва, че авторът на статията – като изказва мнението, че Областният управител проявява „благоволение“ спрямо [г-н Р.М.] – всъщност твърди наличието на одобрение по отношение на притежавания [от него] контрол върху „Кировский елеватор за зърно“ [...].“

Същевременно Окръжният съд постановява, че информацията в откъс 4 от статията (възпроизведено по-горе) не е клеветническа, тъй като тя не реферира към някаква злоупотреба с власт от страна на г-н П. Освен това въззивната инстанция отхвърля твърдението на първия жалбоподател, че не е призован на съдебното заседание на Районния съд, като отбелязва, че в действителност на ответниците са изпратени няколко уведомления.

18. В своето решение Окръжният съд постановява първият жалбоподател да публикува опровержение на информацията, включена в първия, втория и третия абзац на статията (възпроизведени по-горе), а жалбоподателите да заплатят на г-н П. поравно сумата от 60 100 рубли за неимуществени вреди и съдебни разноски.

19. След обявяването на това решение първият жалбоподател публикува опровержение в печатното и в онлайн изданието на „Новая Газета“ и заплаща на г-н П. обезщетение за неимуществени вреди и съдебни разноски.

II. ПРИЛОЖИМО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРАКТИКА

A. Конституция на Руската федерация

20. Член 23 гарантира защита на личния живот, неприкосновеността на личните и семейните дела, доброто име и честта. Член 29 защитава на свободата на мисълта и изразяването на мнение, заедно със свободата на медиите.

В. Граждански кодекс на Руската федерация

21. Член 152 предвижда, че всяко лице има право да се обърне към съда с искане за опровергаване на информация, която уронва неговата чест, достойнство или професионална репутация, ако разпространилото тази информация лице не може да докаже истинността ѝ. Увреденото лице може също така да претендира обезщетение за загуби и неимуществени вреди, претърпени в резултат от разпространението на тази информация. Същите правила се прилагат и в случаите, когато ищецът е юридическо лице.

С. Постановление на Пленума на Върховния съд на Руската федерация № 3 от 24 февруари 2005 г.

22. Върховният съд пояснява на по-нисшите инстанции, че иск за клевета е допустим само ако ответникът е разпространил информация за ищеца, ако тази информация е злепоставяща и ако е невярна. От съдилищата, сезирани с иски за клевета, се изисква да правят разграничение между фактологическа информация, чиято истинност може да бъде проверена, и субективни преценки, мнения и убеждения, които не подлежат оспорване по съдебен ред съгласно член 152 от Гражданския кодекс, тъй като те представляват изразяване на субективното мнение и възгледи на ответника и тяхната истинност не може да бъде проверена.

ПРАВОТО

I. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 10 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

23. Жалбоподателите се оплакват, че е нарушено тяхното право на свобода на изразяването на мнение. Това оплакване следва да се разгледа с оглед на член 10 от Конвенцията, който в релевантната си част гласи:

„1. Всеки има право на свобода на изразяването на мнения. Това право включва свободата на всеки да отстоява своето мнение, да получава и да разпространява информация и идеи без намеса на държавните власти [...]

2. Упражняването на тези свободи, доколкото е съпроводено със задължения и отговорности, може да бъде обусловено от процедури, условия, ограничения или санкции, които са предвидени от закона и са необходими в едно демократично общество [...] за защитата на репутацията или правата на другите [...]

A. Допустимост

24. Съдът констатира, че тази жалба не е явно необоснована по смисъла на член 35 § 3 (а) от Конвенцията. Той отбелязва също, че жалбата не е недопустима на каквото и да е основание. Следователно жалбата следва да се обяви за допустима.

B. Спорът по същество

1. Становища на страните

25. Жалбоподателите твърдят, че производството за клевета, разпореждането да публикуват опровержение и присъждането на обезщетение за неимуществени вреди представляват намеса в упражняването на тяхната свобода на изразяване на мнение. Те поддържат, че изявленията на втория жалбоподател относно г-н П. и относно неговото „благоволение“ спрямо определени бизнес интереси представляват изразяване на неговото мнение и субективна преценка и не предполагат никакво нарушение на професионалното или етичното поведение от страна на г-н П. С оглед на това, че субективните преценки не подлежат на доказване, националните съдилища са допуснали грешка, като са изискали от жалбоподателите да представят доказателства в подкрепа на информацията.

26. Правителството не оспорва обстоятелството, че производството за клевета и наложената върху жалбоподателите санкция представлява намеса в упражняването на тяхната свобода на изразяване на мнение. То твърди, че намесата е наложена от императивна обществена

потребност, а именно защитата на репутацията и правата на другите и че наложената санкция е съразмерна. Националните съдилища са спазили изискванията, предвидени в член 10 от Конвенцията, отчели са разликата между фактически сведения и субективна преценка и са установили, че изявленията на втория жалбоподател са лишени от каквато и да е фактологическа основа. Като се позовава на решенията на Съда по дело *Krasulya c/y Русия* (№ 12365/03, 22 февруари 2007 г.) и по дело *Kudeshkina c/y Русия* (№ 29492/05, 26 февруари 2009 г.), Правителството твърди, че дори ако въпросните абзаци представляваха изразяване на субективна преценка, по отношение на втория жалбоподател не е налице „добросъвестност“ при упражняването на журналистическите му задължения, защото той не се позовава на никакви факти.

2. Общи принципи

27. Съдът многократно е подчертавал, че свободата на изразяване на мнение, прогласена в член 10 от Конвенцията, е от първостепенно значение като същностна основа на демократичното общество и като основополагащо условие за неговия прогрес и за развитието на всеки човек. Следователно гарантиращите това право разпоредби на Конвенцията се прилагат не само по отношение на „информация“ или „идеи“, които се приемат благосклонно или се считат за безвредни или безпристрастни, но също по отношение на онези, които обиждат, шокират или смуцават държавата или която и да е група от населението. Това е необходимо за съществуването на плурализъм, толерантност и широта на възгледите, без които няма „демократично общество“ (вж. по-специално дело *Handyside c/y Обединеното кралство* от 7 декември 1976 г., точка 49, серия А, № 24 и от близкото минало дело *Axel Springer AG c/y Германия* от 7 февруари 2012 г., [ГК], № 39954/08, точка 78 и дело *Mouvement raëlien suisse c/y Швейцария* [ГК], № 16354/06, точка 48, ЕСПЧ 2012 (извлечения).

28. Независимо от това член 10 от Конвенцията не осигурява абсолютни гаранции – те подлежат на евентуални ограничения, които обаче трябва да се тълкуват стеснително, а нуждата от ограничения трябва да бъде убедително установена (вж. между другото, дела *Jersild c/y Дания* от 23 септември 1994, серия А, № 298, стр. 23–24, точка 31 и решение по дело *Janowski c/y Полша* [GC], № 25716/94, точка 30, ЕСПЧ 1999-1). Основна отговорност за балансиране на ограниченията върху свободата на изразяване на мнение носят компетентните национални органи, но Съдът следва да прецени дали поведението на националните власти отговаря на поетите от тях ангажименти по Конвенцията (вж. дело *The Sunday Times c/y Обединеното кралство* (№ 1) от 26 април 1979 г., точка 59, серия А, № 30).

29. В случаи, подобни на настоящото дело, Съдът припомня съществената роля на „публичен блюстител“, която пресата играе в обществото въз основа на ценностите и принципите, залегнали в Конвенцията (вж. дело *Observer u Guardian c/y Обединеното кралство* от 26 ноември 1991 г., точка 59, серия А, № 216). Неин дълг е да съобщава информация и идеи от обществен интерес, а обществеността на свой ред има право да ги получава (вж. дело *Times Newspapers Ltd c/y Обединеното кралство* (№ 1 и № 2), № 3002/03 и № 23676/03, точка 40, ЕСПЧ 2009). За да играят важна роля при отразяването на въпроси от обществен интерес и значение, на журналистите се разрешава да прибегват до определена степен на преувеличение, провокация и дори известна пресиленост на изказа (вж. дела *Lopes Gomes da Silva c/y Португалия*, № 37698/97, точка 34, ЕСПЧ 2000-Х, и *Matière c/y Франция*, № 12697/03, точка 25, ЕСПЧ 2006-ХІІІ).

30. Освен това Съдът трайно поддържа, че при преценяването дали е налице „императивна обществена потребност“, която може да обоснове намеса в упражняването на свободата на изказване на мнение, трябва да се прави внимателно разграничение между факти и субективни преценки. Наличието на факти може да бъде доказано, докато истинността на субективни преценки не подлежи на доказване. Изискването да се докаже истинността на дадена субективна преценка не може да бъде изпълнено и накърнява самата свобода на мнение, която е основна част от правото, гарантирано от член 10 (вж. дела *Lingens c/y Австрия* от 8 юли 1986 г., точка 46, серия А № 103; *De Haes u Gijssels c/y Белгия* от 24 февруари 1997 г., точка 42, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-I; и дело *Mahmudov u Agazade c/y Азербайджан* от 18 декември 2008 г., № 35877/04, точка 41). Когато обаче се отправят твърдения за поведението на трето лице, понякога трудно може да се направи разграничение между фактически твърдения и субективни преценки.

3. Оценка на Съда

31. Съдът отбелязва, че страните са съгласни, че производството за клевета, довело до разпореждането да се публикува опровержение на информацията и до присъждането на обезщетение за нематериални вреди, представлява намеса в упражняването на правата на жалбоподателите съгласно член 10 от Конвенцията. Освен това няма спор, че тази намеса е предвидена по закон и с нея се преследва легитимна цел – защита на репутацията на г-н П.

32. С оглед на това Съдът следва да оцени дали намесата е била необходима в условията на демократично общество и по-конкретно дали е била обоснована от императивна обществена потребност и пропорционална на преследваните цели (вж. например дело *Fressoz u Roire c/y France* [ГК], № 29183/95, точка 45, ЕСПЧ 1999-I).

33. Единствено наличието на легитимна цел за намеса в свободата на изразяване на мнение не е достатъчно, за да укаже наличието на императивна обществена потребност от такава намеса. Ценностите и принципите, залегнали в член 10 на Конвенцията, налагат националните органи винаги да се ръководят от „релевантни и достатъчни причини“ (вж. между другото, дела *Chauvy и др. с/у Франция*, № 64915/01, точка 70, ЕСПЧ 2004-VI и *Fatullayev с/у Азербайджан* от 22 април 2010 г., № 40984/07, точка 84).

34. В статията, написана от първия жалбоподател и публикувана от втория, се говори за наказателно разследване на мащабна, организирана измама за отпускането на кредити в размер над 147 000 000 евро. Извън всяко съмнение е, че такава разследване е въпрос от значителен обществен интерес. Основна задача на пресата в едно демократично общество е да се занимава с такива въпроси, да отразява събитията пред обществеността и да допринася за провеждането на дебати. В изпълнение на ролята си на „публичен блюстител“, пресата има право открито и директно да разглежда подобни събития от всеобщ интерес, а свободата за упражняване на критична преценка, на която държавата има право, е значително по-малка в тези случаи (вж. *mutatis mutandis*, посоченото по-горе решение по дело *Fatullayev*, точка 82 и допълнителните източници за справка). Следователно следва да се допуска определена степен на журналистическо преувеличение, провокация и дори известна пресиленост на изказа (вж. точка 29 по-горе).

35. Производството за клевета е образувано от г-н П., важна политическа фигура и Областен управител на областта. Съдът подчертава, че за разлика от частните лица политиците неминуемо и съзнателно излагат всяка своя дума и дело на щателен разбор от страна на журналистите и обществеността и предвид това политиците трябва да проявяват по-голяма степен на търпимост (вж. например дела *Lingens*, цитирано по-горе, точка 42, серия А, № 103 и *Vides Aizsardzības Klubs с/у Латвия* от 27 май 2004 г., № 57829/00, точка 40).

36. От друга страна информацията за г-н П. (вж. точка 9 по-горе) е изнесена в статия, разкриваща мащабни мошенически схеми, използвани от определени лица в областта. Не е направена изрична и директна връзка между отпускането на земи въз основа на подправени документи и личността или служебното положение на г-н П., но в статията се намеква за лична връзка между Областния управител и г-н Р.М., виден казахстански политик, притежаващ контрол върху най-големия завод за брашно и няколко други предприятия в Омска област. Твърди се, че търговският успех на г-н Р.М. е немислим без „благоволението“ на г-н П. (вж. четвъртия абзац от текста на точка 9 по-горе).

37. В този смисъл Съдът подчертава, че член 10 не гарантира на пресата изцяло неограничена свобода на изказването на мнение, дори по отношение отразяването на въпроси от особено значение за обществеността. Макар да се ползват от защитата, предоставена от Конвенцията, журналистите трябва при изпълнението на задълженията си да съблюдават принципите на отговорната журналистика, а именно да действат добросъвестно, да предоставят точна и надеждна информация, да отразяват обективно мненията на участниците в обществен дебат и да се въздържат от обикновеното търсене на сензации (вж. дела *Fressoz u Roire* [ГК], цитирано по-горе, точки 45 и 52; *Bladet Tromsø u Stensaas c/y Норвегия* [ГК], № 21980/93, точки 59 и 65, ЕСПЧ 1999-III; *Pedersen u Baadsgaard c/y Дания* [ГК], № 49017/99, точка 78, ЕСПЧ 2004-XI; *Stoll c/y Швейцария* [ГК], № 69698/01, точки 102–103 и 149, ЕСПЧ 2007-V; и *Krone Verlag GmbH c/y Австрия* от 19 юни 2012 г., № 27306/07, точки 46–47).

38. Както на национално равнище, така и в настоящото производство пред Съда, жалбоподателите се позовават на разграничаването между фактически сведения и субективни преценки при обосноваването на оспорваната информация. Те обаче не представят никакви доказателства, че твърденията им са фактическа обосновани, тъй като според тях субективната преценка не се нуждае от доказване.

39. Съдът отново потвърждава, че истинността на субективните преценки не подлежи на доказване и следва да бъде внимателно разграничавана от фактите, чието съществуване може да се онагледява. При все това разграничаването между фактически твърдения и субективни преценки може да се окаже трудно, когато се изказват мнения и се отправят обвинения за поведението на трето лице (вж. точка 30 по-горе). В настоящия случай Съдът не смята за необходимо да извършва окончателна преценка на фактите по отношение на оспорваната информация поради следните съображения.

40. Тъй като „задълженията и отговорностите“, присъщи за упражняването на свободата на изразяване на мнение, гаранцията, която член 10 предоставя на журналистите във връзка с отразяването на въпроси от всеобщ интерес, е поставена под условието, че те действат добросъвестно, за да представят точна и надеждна информация в съответствие с етичните норми на журналистиката (вж. между другото дело *Bladet Tromsø u Stensaas*, точка 65, цитирано по-горе). Дори когато дадена информация представлява субективна преценка, пропорционалността на намесата може да зависи от това, дали изявлението е достатъчно фактологически обосновано, тъй като дори една субективна преценка, която не е подкрепена с никакви факти, може да е прекалена (вж. дела *De Haes u Gijssels*, цитирано по-горе, точка 47, *Jerusalem c/y Австрия*, № 26958/95, точка 43, ЕСПЧ

2001-II и *Karpetas c/y Гърция*, № 6086/10, точка 78, 30 октомври 2012 г.).

41. Съдът вече се е произнасял, че за минимална фактологическа обосновааност на съдържаща субективни преценки информация може да послужат общоизвестни факти, основна проверка или независимо проучване (вж. *mutatis mutandis* дела *Mahmudov u Agazade c/y Азербайджан*, точка 44 и *mutatis mutandis Lindon, Otchakovsky-Laurens u July c/y Франция* [ГК], № 21279/02 и № 36448/02, точка 55, ЕСПЧ 2007-IV).

42. Тези съображения играят особено важна роля в днешно време с оглед на влиянието, упражнявано от медиите в съвременното общество – медиите не само информират, но също така по начина, по който представят информацията, те могат да внушават как тя да бъде преценявана. В съвременния свят, характеризиращ се с огромен обем от информация, разпространявана чрез традиционните и електронните медии и непрекъснато увеличаващ се брой участници, нараства значението на контрола върху спазването на журналистическите етични норми (вж. дело *Stoll*, точка 104, цитирано по-горе).

43. При тези обстоятелства Съдът приема заключението на националните съдилища, че вмъкването на коментар относно „благоволенieto“, проявявано от държавен служител спрямо определени търговски интереси, участващи в мащабни мошенически схеми, внушава най-малко участието на г-н П. в тези схеми до известна степен и следователно накърнява репутацията му. Доводът на жалбоподателите, че не са имали намерение или желание да породят такъв ефект, не е достатъчен, за да обоснове отклонението от принципите за „добросъвестно“ отразяване на събитията. Като се има предвид, че жалбоподателите не подкрепят изнесената информация с поне някаква фактология, Съдът заключава, че намесата се основава на „релевантни и достатъчни“ причини.

44. Последният въпрос, който следва да разгледа Съдът, е дали наложените върху жалбоподателите санкции – публикуване на опровержение и плащането на обезщетение за нематериални вреди в размер на 1 625 евро – са пропорционални на преследваната легитимна цел. Правителството твърди в предоставеното становище, че санкцията е „справедлива“ с оглед нуждата да се защитят правата и репутацията на г-н П. Жалбоподателите не представят никакви доводи в тази връзка. Предвид естеството на информацията, размерът на обезщетението за неимуществени вреди, присъдено поравно срещу жалбоподателите и големият обем на разпространение на вестника (вж. точки 5 и 15 по-горе), Съдът смята, че наложената от националните съдилища санкция е съразмерна на преследваната цел.

45. От това следва, че няма нарушение на член 10 от Конвенцията.

II. ДРУГИ ТВЪРДЯНИ НАРУШЕНИЯ НА КОНВЕНЦИЯТА

46. Първият жалбоподател също така се оплаква по член 6 от Конвенцията относно твърдяната от него невъзможност да участва ефективно в съдебното заседание на компетентния съд, проведено на 15 януари 2007 г. С оглед на всички представени материали обаче и доколкото въпросите предмет на жалбата са в неговата компетентност, Съдът смята, че тази жалба не разкрива нарушение на разпоредбата, на която се позовава. Следователно Съдът отхвърля жалбата в съответствие с член 35 § 3, (а) от Конвенцията.

ВЪЗ ОСНОВА НА ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Обявява* жалбата за допустима само в частта, отнасяща се до намесата в свободата на изразяване на мнение на жалбоподателите;
2. *Постановява*, че няма нарушение на член 10 от Конвенцията.

Изготвено на английски език и обявено писмено на 28 март 2013 г. съгласно правило 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Søren Nielsen
Секретар

Isabelle Berro-Lefèvre
Председател